

Biografi över Sven Hermelin

Vid sidan av militärtjänstgöringen inriktade Sven H sitt huvudintresse på idrotten i vid mening och var en av de allra främsta inom den sv idrottsrörelsens pionjärgeneration. Vid sin genomgång av Gymnastiska centralinstitutet (examen 1884) hade han Viktor Balck som lärare. Emellertid deltog H inte i den av Balck m fl organiserade frivilliggymnastiken, som fr o m 70-talet blev en grogrund för den rena idrottsrörelsen. Däremot har han nämnts (Garell) som en av de tennisutövare som på 90-talet omgav kronprins Gustav. Till en början engagerades han dock framför allt av hästsporten.

Som yngre officer var H aktiv tävlingsryttare men gjorde sina främsta insatser som organisatör. Under 90-talet och fram till 1918, då den nedlades, var Lindarängens kapplöpningsbana på Ladugårdsgärde centrum för huvudstadens galoppsport. Den hade bildats och drevs av en särskild kapplöpningskommitté, 1900 ombildad till Sthlms kapplöpningsällskap. H var länge den drivande kraften bakom anläggningen och i sällskapet. Uppfinningsrikedom och ekonomiskt sinne visade han genom en rad uppmärksammade arrangemang, bl a en »hippodrom»-föreställning 1894 med tornerspel och andra historiska inslag.

Vidare blev H tongivande inom den civila ridhusrörelsen kring sekelskiftet. Han förestod det kortvariga (1898—1901), stort anlagda ridhusetablissemang Tattersall i Sthlm, drev därefter några år provisorisk verksamhet i ett militärt ridhus och bidrog till att ridhusrörelsen slutligen fick en fast punkt i det 1907 organiserade Sthlms ridhus.

H verkade även inom andra hästsportorganisationer; bl a tillhörde han stiftarna av det 1900 tillkomna Sv travsällskapet samt deltog i Jockeyklubbens och Sthlms fältrittklubbs aktiviteter. Som hästsportskribent förekommer han främst i Tidning för idrott och dess fortsättning (from 1898) Ny tidning för idrott.

1897 stiftades Sveriges centralförening för idrottens främjande, sv idrotts första slagkraftiga riksorganisation. Stadgeenligt skulle den verka för »utbredande och främjande av god idrott inom alla samhällsklasser av Sveriges folk», påminde till sin allmänna karaktär om Sv turistföreningen, av vilken den var påverkad, och nådde sin höjdpunkt åren före första världskriget. H:s huvudinsatser kan knytas till denna förening, till vars stiftare och innersta krets han hörde — jämte föregångsmän som Balck och Clarence v Rosen.

I första hand blev H specialist på idrotts- platsfrågor, föreningens kanske främsta praktiska uppgift, och företog 1900 en studieresa till Tyskland. Han förestod under det inledande decenniet Sthlms första omfattande idrottsplats, den 1896 inrättade Idrottsparken. Huvudstadens nästa stora idrottsanläggning, Östermalms idrottsplats, invigd 1906 och senare kompletterad, var huvudsakligen ett resultat av H:s arbete. Som en följd av att de olympiska spelen 1912 förlades till Sthlm revs Idrottsparken 1910 och på dess plats anlades Stadion, varvid centralföreningen var ansvarig byggherre. H deltog i arbetet inom byggnadskommittén för Stadion och blev anläggningens förste

chef. Delvis genom hans inflytande förmåddes statsmakterna efter segslitna förhandlingar att ge ekonomiska förutsättningar för en mer storstilad utformning än vad som ursprungligen planerats. Genom sin utomordentliga förhandlingskapacitet lyckades han även — under senare år inom ramen för Sveriges idrottsplatskommitté — påverka en mängd andra städer och orter att satsa på idrottsplatser.

H var en av de mest aktiva vid de stora idrottsevenemang centralföreningen stod bakom, främst de Nordiska spelen (fr o m 1901), deltagandet i de olympiska spelen (from 1900 i Paris) och sthmsolympiaden. Individuellt lättare urskiljbara insatser gjorde han som kommissarie för flera turist- och idrottsutställningar i Sverige och utomlands. Stor positiv uppmärksamhet fick exempelvis en av honom ledd utställning inom ramen för Allmänna konst- och industriutställningen i Sthlm 1897.

Internt präglas den tidigare idrottsrörelsen fr o m nuvarande Riksidrottsförbundets (RF) bildande 1903 av dualismen mellan detta de yngre, aktiva idrottsmännens förbund och den äldre centralföreningen. Utvecklingen gick snabbt i det mer dynamiska förbundets favör. H var en av de mycket få inom pionjärgenerationen som orienterade sig till detta. Bl a utarbetade han ett uppmärksammat kompromissförslag i den 1915 av K M:t avgjorda frågan om Stadions framtida förvaltning. Hans närmande till RF framstod för den balckska kretsen som opportunist. Det kan likaväl tolkas som insikt om att centralföreningen med dess äldre idrottsuppfattning och smala rekryteringsbas för sitt fortbestånd måste ge efter för de aktiva idrottsmännens krav på medbestämmande.

H blev ledamot av RF:s överstyrelse (1917—23) och — trots bristfällig praktisk erfarenhet i grenen — ordförande i ett av specialförbunden, Sv skidförbundet. I sistnämnda funktion bidrog han bl a till att tona ned ett tidigare konkurrensförhållande mellan skidförbundet och skid- och friluftsförbundet (stiftat 1892).

Skidförbundet kunde i hög grad dra nytta av H:s legendariska förmåga att på enskild väg utverka bidrag till idrotten. Förbundet disponerade under H:s ordförandetid årligen stora summor av donationsmedel, ett år 32 000 kr. Vid ett sammanträde med Sveriges olympiska kommitté 1914 hävdade H programmatiskt den privata insamlingsvägen och kunde samtidigt redovisa 75 000 kr som eget insamlingsresultat. Sveriges omfattande deltagande i olympiska spelen i Antwerpen 1920 blev ekonomiskt möjligt till stor del genom honom. Ställningen som förbindelselänk mellan idrottsrörelsen och det enskilda kapitalet förklaras av hans goda kontakter med penningstarka adels- och finanskreter, som ofta saknade närmare anknytning till idrotten. Det har sagts (t ex Lindhagen), att han i detta sammanhang kunde utnyttja sitt inflytande över de k ordensförläningarna.

H:s idrottsliga verksamhet var målmedvetet inriktad på praktiska resultat. Hans förmåga att ekonomiskt och organisatoriskt föra stora idrottsevenemang i hamn torde vara oöverträffad. En aristokratisk läggning i förening med viss obenägenhet för debatt och diskussion gjorde att han inte

alltid framstod som ett samlande namn. Utom Balck, Asea-chefen J S Edström och kungafamiljen har sannolikt ingen betytt mer för den sv idrottens utveckling till en omfattande folkrörelse.

Författare

Lindroth